

In de ‘Zadenatlas’ van de Caryophyllaceae is iets mis gegaan met de silhouetjes op ware grootte en de maatstreepjes. De silhouetjes horen duidelijk niet bij de vergroot afgebeelde zaden en na vergelijking met de Digitale Zadenatlas van Nederland blijkt dat ook de maatstreepjes niet van toepassing zijn. In alle andere hoofdstukken kloppen de silhouetjes wel en in een steekproef (Polygonaceae) bleken ook de maatstreepjes in orde.

Ondanks de onvermijdelijke verschillen met andere indelingen en terminologieën denken we toch dat dit boek een hele nuttige introductie in het ‘vak’ van determineren van vruchten en zaden is. Als zodanig zouden we het ook samen met de Digitale Zadenatlas van Nederland gebruiken, dan heb je het voordeel dat alle soorten van een familie zijn afgebeeld, en dat met meerdere aanzichten en stadia.

Inmiddels is van het hier besproken boek ook een Engelse editie verschenen (A Manual of the Identification of Plant Seeds and Fruits), waarin de verwarring in het bijschrift van figuur 1 in de inleiding is rechtgezet, maar de silhouetjes en maatstreepjes in het Caryophyllaceae-hoofdstuk nog niet verbeterd zijn.

Raymond van der Ham & Stans Kofman

1. R. van der Ham. 2009. R.T.J. Cappers, R.M. Bekker & J.E.A. Jans, Digitale Zadenatlas van Nederland / Digital Seed Atlas of the Netherlands. *Gorteria* 34: 63–64.
2. De Digitale Zadenatlas van Nederland is sinds april 2012 vrij te raadplegen en te bezoeken via: www.zadenatlas.nl (Engelstalig: www.seedatlas.nl).
3. R. van der Meijden. 2005. Heukels' Flora van Nederland, ed. 23. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.

Boekbespreking 2

Guust de Vries, *Van Aardpeer tot Zonnebloem – 150 jaar composieten in de Nederlandse Flora*, Uitgeverij Boekenbent, 2011, 240 pag., in kleur, € 39,00 (excl. € 3,75 verzendkosten), geïllustreerd, ISBN 978-90-8570-490-4. — De composieten vormen één van de grootste plantenfamilies in Nederland. Een aantal soorten kent een grote bekendheid, andere groepen staan bekend als floristisch notoir moeilijk, enerzijds vanwege de subtiele verschillen, anderzijds vanwege hun apomyctische voortplantingsbiologie.

In dit boek wordt aangegeven welke soorten composieten in de opeenvolgende edities van met name de Heukels' Flora zijn vermeld vanaf het midden van de 19^e eeuw. Veel cultuurplanten en aangevoerde soorten nu niet meer zijn opgenomen. De laatste 150 jaar zijn in totaal zo'n 30 nieuwe soorten opgenomen, terwijl er 'maar' een stuk of vijf zijn verdwenen, soorten die toch al erg zeldzaam waren en in het nabije buitenland te vinden zijn. Elf composieten in Nederland zijn ernstig in hun voortbestaan bedreigd.

Na een inleiding over de kenmerken en de indeling van de composieten worden in dit boek alle 139 composietengeslachten die ooit een plaats in de Nederlandse Flora's hebben gehad alfabetisch belicht. Verschuivingen die zijn opgetreden worden besproken en waar relevant worden ook taxonomische, ecologische, genetische, culinaire, medische of economische bijzonderheden belicht. Speciale aandacht wordt gegeven aan de herkomst en betekenis van wetenschappelijke en (oude) Nederlandse plantennamen. Daarom zijn ook korte biografieën opgenomen van enkele tientallen plantenauteurs uit de 18^e en 19^e eeuw die aan de beschrijving van composieten hebben bijgedragen. Het boek is uiteraard rijk geïllustreerd met plantenfoto's en auteursportretten. Liefhebbers van de composieten zullen in dit boek veel van hun gading vinden.

Marco Roos